

INDIVIDUATIONENS PRINCIP

Med tanke på vad vi föresatt oss tror vi oss ha sagt tillräckligt om rummets och tidens natur, men vi måste än en gång återkomma till ”materien” för att undersöka en annan fråga, som vi hittills inte sagt något om och som kan sprida nytt ljus över vissa av den moderna världens sidor. Skolastikerna anser materien utgöra *principium individuationis*. Vilken är grunden till detta sätt att se på tingen, och i vad mån är det berättigat? För att rätt förstå vad det är fråga om räcker det i det hela taget och utan att alls gå utanför vår världs gränser (ty här åberopas ingen gentemot denna värld transcendent princip) att betrakta förhållandet mellan individerna och slaget [eller arten, ö.a.]: i detta förhållande hör slaget till ”formen” eller essensen och individerna, eller noggrannare taget det som utmärker dem inom slaget, till ”materien” eller substansen (1). Med hänsyn till det vi sade ovan om betydelsen av ordet *eidōs*, som samtidigt betyder ”form” och ”slag”, och om det sistnämndas rent kvalitativa karaktär finns ingen anledning att förvånas, men det finns anledning att ännu bättre precisera och allra först även att skingra vissa tvetydigheter, som terminologin skulle kunna vålla.

Vi har redan sagt varför ordet ”materia” riskerar att ge upphov till missuppfattningar. Ordet ”form” kan måhända ännu lättare göra detta, ty dess vanliga betydelse är helt och hållet skild från den som det har i det skolastiska språket. I denna betydelse, som är den vi använt tidigare, till exempel vid betraktandet av formen i geometrin, skulle man, om man betjänade sig av den skolastiska terminologin, säga ”figur” och inte ”form”. Men detta vore alltför motsatt det gängse bruket, som man nog är tvungen att beakta, om man vill göra sig förstådd. Därför gäller att varje gång vi använder ordet ”form” utan särskild hänvisning till skolastiken, är det ordets vanliga betydelse vi avser. Så är det i synnerhet, när vi säger att av betingelserna för ett existensstillstånd det är formen, som egentligen kännetecknar detta tillstånd såsom individuellt. För övrigt säger det sig självt att denna form allmänt sett icke alls kan uppfattas såsom havande någon rumlig karaktär. En dylik har den endast i vår värld, emedan den där förenas med en annan betingelse, rummet, som egentligen tillhör endast den kroppsliga manifestationens område. Men den fråga, som då uppstår, är denna: av betingelserna för denna värld är det inte formen så fattad och inte ”materien” eller, om man så föredrar, kvantiteten, som utgör den verkliga ”individuationens princip”, eftersom individerna är sådana i egenskap av att vara betingade av formen? Detta vore att icke förstå vad skolastikerna egentligen menar, när de talar om ”individuationens princip”. Därmed menar de icke alls det som definierar ett existensstillstånd såsom individuellt, och även detta är knutet till ett slags betraktelser, som de synes aldrig ha inlåtit sig på. För övrigt bör enligt detta synsätt slaget självt betraktas såsom hörande till det individuella, ty det är intet transcendent gentemot tillståndet så definierat, och vi kan rentav tillägga att enligt den geometriska framställning av existensstillstånden, som vi gjort annorstädes, hela hierarkin av sorter bör åskådliggöras såsom horisontellt och icke vertikalt utsträckt.

Frågan om ”individuationens princip” har en mycket mer inskränkt betydelse och kan i det hela taget reduceras till denna: individerna av ett och samma slag har del i samma natur, som egentligen är själva rummet och som finns i lika grad hos envar av dem. Vad är det som gör att dessa individer trots denna naturgemenskap är urskiljbara väsen, rent av och rättare sagt väsen skilda från varandra? Det skall väl förstås att det här handlar om individer endast i egenskap av hörande till slaget, oberoende av allt som kan finnas hos dem i andra avseenden. Därför skulle man kunna ytterligare formulera frågan så: av vad slag är den bestämning som tilläggs den särskilda naturen för att göra individer av samma slag till skilda väsen? Det är denna bestämning, som skolastikerna hänför till ”materien”, det vill säga i grund och botten till kvantiteten enligt deras definition av vår världs *materia secunda*. Således framstår ”materien” eller kvantiteten

egentligen såsom en "separativitetens" princip. Man kan nog för övrigt faktiskt säga att kvantiteten är en bestämning som tilläggs slaget, eftersom detta är uteslutande kvalitativt, alltså oberoende av kvantiteten, vilket ej är fallet med individerna, just därför att dessa är "införlivade". Beträffande detta måste man mycket noga lägga märke till att, tvärt emot en felaktig åsikt, som är alltför utbredd hos de moderna, slaget inte får på något som helst sätt uppfattas såsom en "kollektivitet". En dylik är intet annat än en aritmetisk summa av individer, det vill säga i motsats till slaget något helt och hållet kvantitativt. Den allmänna sammanblandningen av det allmänna och det kollektiva är ytterligare ett resultat av den tendens de moderna visar att i alla ting se endast kvantiteten, en tendens som vi således ständigt återfinner i botten på alla de föreställningar som är betecknande för deras särskilda mentalitet.

Vi kommer nu fram till denna slutsats: hos individerna härskar kvantiteten desto mer över kvaliteten ju närmare de blir att reduceras till så att säga blott och bart enkla individer, och de blir därigenom allt mer åtskilda från varandra. Vål att märka betyder detta inte att de blir mer differentierade, ty det finns även en kvalitativ differentiering, som egentligen är motsatsen till denna helt kvantitativa differentiering, som den ifrågavarande åtskillnaden är. Denna åtskillnad gör individerna "enhetliga" endast i ordets lägre betydelse och deras helhet till en rent kvantitativ mångfald. Vid den yttersta gränsen blir dessa individer icke mer än något som kan liknas vid fysikernas föregivna atomer, saknande varje kvalitativ bestämning. Även om denna gräns i verkligheten aldrig kan nås, är det ju i denna riktning den nuvarande världen rör sig. Man behöver bara kasta en blick omkring sig för att konstatera att det överallt pågår en strävan mot en allt starkare likriktning, vare sig det gäller människorna själva eller tingen i den miljö de lever i. Och det är tydligt att man kan erhålla ett dylikt resultat endast genom att så mycket som möjligt avlägsna varje kvalitativ skillnad. Men ännu mer anmärkningsvärt är att somliga människor på grund av ett egendomligt självbedrägeri gärna tar detta "förenhetligande" för ett "enande", då det ju tvärtom i verkligheten är dess raka motsats, vilket för övrigt kan synas uppenbart, alldenstund den medför en allt starkare markerad "separativitet". Låt oss framhålla det om igen: kvantiteten kan endast skilja åt, kan icke ena. Allt som uppkommer ur "materien" kan endast framkalla fiendskap i olika former mellan de lösryckta "enheterna", vilka befinner sig i den andra ytterändan, motsatt den verkliga enheten, eller vilka åtminstone strävar dit med all den tyngd de får av en kvantitet, som inte längre balanseras av kvalitet. Men detta "förenhetligande" är en sida av den moderna världen som är alltför viktig och samtidigt alltför lätt att misstolka för att vi inte skall ägna den ytterligare några utläggningar.

Not

(1) Det är lämpligt påpeka att det i fråga härom inställer sig en åtminstone skenbar svårighet: Om man i sorternas hierarki betraktar en viss sorts förhållande till en annan, mindre allmän sort, vilken är ett slag av den förstnämnda, fyller den mer allmänna sorten "materiens" och den mindre allmänna sorten "formens" funktion. Vid första anblicken synes alltså förhållandet här tillämpas i motsatt betydelse, men i verkligheten är det inte jämförbart med förhållandet mellan slaget och individerna. Förhållandet betraktas för övrigt ur en rent logisk synvinkel, såsom det mellan ett subjekt och ett attribut, varvid det förstnämnda är slagets och det sistnämnda den "specifika skillnadens" beteckning.

Ovanstående text utgör kapitel VI av René Guénons bok *Kvantitetens herravälde och tidens tecken*. Boken är en översättning från franskan av Lars Adelskog. Originalens titel är *Le Règne de la Quantité et les Signes des Temps*. Svenska översättningen © Lars Adelskog 2013. Eftertryck eller annan återpublicering, helt eller delvis, såsom elektronisk text på internet eller på annat sätt, förbjudes.